

**CEN
GİZ**
**AYT
MA**
**GÜN
OLUR TOV**
**ASRA
BEDEL**

AYTMAÇIN ESERLERİYLE
176
DİLDE

GEVİNE
REFİK ÖZDEK

ÖFÜKEN

The book cover features a green train on the left, a rocket launching in the center, and a landscape with a tree and a person on the right. The background is a light green color.

KİTAP ANALİZİ
GÜN OLUR ASRA BEDEL
HAZEL SOYSAL

GÜN OLUR ASRA BEDEL

Yedigey, can dostu Kazgangap'ın naaşım vefa borcunu ödemek üzere küçük bir cenaze konvoyuyla Ana Beyit'e götürmektedir. Ancak, destan kahramanı Nayman Ana'nın mezarının bulunduğu Ana Beyit'te, Sovyet yönetimince bir uzay üssü kurulmuştur. Nayman Ana, mankurt olan oğlunu kurtarmaya çalışan, umut ve korku arasında yaşayan bir Kırgız anasıdır. Romanda geçmiş ile şu an, gerçekler ile destanlar iç içedir.

Juan Juanlar, Sarı Özek bozkırında yaşayan Naymanların topraklarını istilâ eder. Tutsak aldıkları Nayman gençlerinin kafalarına yaş deve derisinden bir başlık geçirirler. Güneş altında kurumaya ve daralmaya başlayan deri, esirlere korkunç acılar verir. Tutsaklar bu işkencenin sonunda ya ölürlere ya da mankurtlaşırlar; yani belleklerini ve bilinçlerini yitirirler. Juan Juanlar, tutsakların anılarını belleklerinden silmekte, insanlığın bilincini yok etmekte başarılı bir topluluktur. Mankurtlaşan tutsak artık efendisinden başkasını tanımaz. Ne anasını, ne babasını, ne de bir başka şeyi hatırlar. Ağzı var, dili yoktur artık; itaatsizliği hiç düşünmeyen tek varlıktır yeryüzünde.

Yedigey'in Kazgangap'ı gömmek istediği yer, Nayman Ana'nın mezarı artık uzay üssüdür. Romanda yerleşik sistemin değerlerini simgeleyen Kazgangap'ın oğlu Sabitcan ise babasının cenazesine dahi zorla gelmiştir; herhangi bir sorun çıkmadan bir an önce törenin bitmesini ve şehre dönmeyi istemektedir. Üsse yaklaşan cenaze konvoyunu durduran nöbetçiler, buranın askerî bölge olduğunu söyleyerek cenaze konvoyunun Ana Beyit'e girmesine izin vermek istemezler. Tartışma sürerken Nöbetçi subay gelir. Nöbetçi subay Kırgız kökenli bir delikanlıdır. Kendi halkından bir muhatapla karşılaşan Yedigey sorunu çözeceği inancıyla konuyu açıklamaya başlar. Nöbetçi subayın cevabı çok kısa ve çarpıcıdır: "Yoldaş, Rusça konuş." Yedigey afallayarak niçin Kırgızca konuşmadığını sorar. Kırgız subay görevde olduğunu, görevde iken Kırgızca konuşamayacağı cevabını verir. Konvoy çaresizlik içinde, kutsal topraklardan uzaklaşır.

Yedigey cenazeyi başka bir yere gömer; ancak Kırgız geleneklerini, tam olarak bilmeden ve uygulayamadan gömmek onu çok rahatsız etmiştir.

CENGİZ AYTMAOV

